

Inleiding

Consumptie van Burgers heeft impact op de uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen als methaan en lachgas. Zelfs veel meer dan we denken want er is sprake van een grote zogenaamde ‘verborgen impact’. Deze verborgen impact vertegenwoordigd tot wel meer dan 80% van de gemeten CO2-uitstoot in de gemeente Rheden. Verborgene impact wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de productie (in lagelonenlanden) en het transport van kleding, de productie van vlees en zuivel, bezit en gebruik van gemotoriseerd verkeer en de productie van gas en elektriciteit voor verwarming van woningen en gebouwen. Het gevolg is dat we als Nederlanders per jaar 3,6 x zo veel verbruiken als wat de aarde ons kan bieden! Het (enige) goede nieuws van de verborgen impact is dat we met wat aandacht voor de juiste onderwerpen veel impact kunnen maken.

Wat gaan we doen?

Burgers, bedrijven en de Gemeente Rheden gaan gezamenlijk aan de slag om te consuminderen, zodanig dat dit voldoende impact, als deeldomein, heeft om te komen tot CO2-neutraliteit in 2040 in onze gemeente. We gaan onze concentreren op de volgende speerpunten:

1. **Voeding:** 22% van de CO2 uitstoot van een gemiddeld huishouden komt uit eten en drinken. Betere keuzes op het gebied van voeding zijn daarmee noodzakelijk voor het bereiken van een CO2-neutrale gemeente;
2. **Mobiliteit:** 18% van de CO2 uitstoot van een gemiddeld huishouden komt uit vervoer. Zelfs elektrische auto's zorgen voor CO2-uitstoot door grijze stroom en de (verborgen) impact van de productie van het voertuig en de accu: minder vaak de auto pakken is daarmee de enige echt groene optie;
3. **Wonen:** 19% van de CO2 uitstoot van een gemiddeld huishouden komt voort uit de woning – energieverbruik *niet* meegerekend – en de aankoop van kleding en spullen. Net als bij voeding is er geen puur technologische oplossing en daardoor is minder consumptie de enige weg naar CO2 neutraal.

Bron: <https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/klimaatverandering/wat-is-je-co2-voetafdruk/>

Hoe gaan we dat doen?

Door middel van een meerjarenprogramma wordt gewerkt aan gedragsverandering van de gemeente, bedrijven en de burgers. Een belangrijk aspect het programma is inzicht geven in onze impact op de CO2-uitstoot, die het gevolg is van ons verbruik. Dit doen we onder meer door het geven van goede voorlichting, stimulering en regelgeving.

Het meerjarenprogramma bestaat uit 3 belangrijke speerpunten; **voeding**, **mobilititeit** en **wonen**. Voor elk van deze drie aandachtspunten worden in een meerjarenplan doelstellingen gedefinieerd met jaarlijkse activiteiten om die doelstellingen te bereiken. Het programma fungeert als menukaart voor burgers en bedrijven om bij te dragen aan een CO2-neutraal Rheden. Over de activiteiten en resultaten wordt intensief gecommuniceerd, bijvoorbeeld met een CO2-meter in de dorpskernen.

En nu concreet!

Beslispunt 1 en 2 borgen een lange termijn aanpak voor consuminderen. Punt 3 t/m 6 zijn mogelijke doelstellingen in het programma, voor iedere pijler een doelstelling:

1. De gemeente Rheden stelt samen met bedrijven en burgerraad een meerjaren-programma ‘*consuminderen op het gebied van voeding, mobiliteit en wonen*’ op, waarmee burgers, bedrijven en de gemeente worden gestimuleerd te consuminderen op het vlak waar zij kunnen bijdragen.
2. Alle beleidsdocumenten en voorstellen die de thema's voeding, mobiliteit en wonen raken worden getoetst op CO2 uitstoot inclusief de verborgen impact alvorens goedgekeurd dan wel aangenomen te worden in de gemeenteraad;
3. De gemeente gaat in de periode 2023 – 2027 actief voorlichting geven over de impact van vlees- en zuivelconsumptie op het milieu op alle scholen en in de fysieke en online media;

4. De gemeente gaat vanaf 2024 gratis parkeervergunningen afgeven voor het bezit van één auto per huishouden. Voor een 2e auto moet een parkeervergunning aangevraagd worden die € 150,- per jaar kost in 2025 naar € 500,- per jaar in 2027. De inkomsten worden benut voor beter openbaar vervoer in de gemeente Rheden door iedere 10 minuten gratis elektrische busjes te laten rijden in de kernen van de gemeente Rheden;
5. De gemeente gaat voorlichting geven over de CO2-impact van het kopen van (te veel) “spullen” zoals kleding maar ook huishoudelijke artikelen; tegelijk gaat zij actief het “aan huis bezorgen” terugdringen door verkeersmaatregelen (autoluw) en burgers stimuleren om de pakketjes af te halen bij een distributiepunt;
6. Om de CO2-uitstoot te verminderen gaat de gemeente Rheden in de periode 2023-2027 burgers actief benaderen en financieel stimuleren om minder energie te verbruiken: bij een lager jaarverbruik t.o.v. ijk-jaar 2022 volgt een financiële vergoeding.

BIJLAGEN: BESLISPUNTEN GEDETAILLEERD

Beslispunten voor de gemeente	Bijdrage Burgers en bedrijven	De impact
<p>1. Consuminderen: De gemeente Rheden stelt samen met bedrijven en burgerraad een meerjaren-programma 'consuminderen op het gebied van voeding, mobiliteit en wonen' op, waarmee burgers, bedrijven en de gemeente worden gestimuleerd te consuminderen op het vlak waar zij kunnen bijdragen</p>	Burgers en Bedrijven worden gestimuleerd door voorlichting en begeleiding en nemen daardoor actief deel aan het programma en dragen bij naar draagkracht en vermogen	Met de opzet van een Programma consuminderen borgt de gemeente een integrale aanpak en bespaart het fors op de CO2-uitstoot, worden we gezonder en doen we recht aan de natuur. Zie voor eerste resultaten de beslispunt 3 t/m 6
<p>2. Consuminderen: Alle beleidsdocumenten en voorstellen die de thema's voeding, mobiliteit en wonen raken worden getoetst op CO2 uitstoot inclusief de verborgen impact alvorens goedgekeurd dan wel aangenomen te worden in de gemeenteraad</p>	Burgers en Bedrijven die een vergunningaanvragen verantwoord hun CO2 uitstoot	Met een consequente focus op CO2-reductie voorkomt de gemeente dat besparingen tenietgedaan worden door andere besluiten
<p>3. Voeding: De gemeente gaat in de periode 2023 – 2027 actief voorlichting geven over de impact van vlees- en zuivelconsumptie op het milieu op alle scholen en in de fysieke media</p>	Burgers verminderen de vleesconsumptie vanaf 2023 met 1 dag per week t.o.v. 2022 met als standaard minimaal 2 dagen per week geen vlees. Restaurants vergroten het aandeel vegetarisch op hun menukaart	De impact: jaarlijks 3.889.600 kg minder CO2 uitstoot in de gemeente Rheden, wat vergelijkbaar is met 1,9 miljoen autoritten van Velp naar Dieren
<p>4. Verminderen van gemotoriseerd verkeer: De gemeente gaat vanaf 2024 gratis parkeervergunningen afgeven voor het bezit van één auto per huishouden. Voor een 2e auto moet een parkeervergunning aangevraagd worden die € 150,- per jaar kost in 2025 naar € 500,- per jaar in 2027. De inkomsten worden benut voor beter openbaar vervoer in de gemeente Rheden door iedere 10 minuten gratis elektrische busjes te laten rijden in de kernen van de gemeente Rheden</p>	Voor afstanden < 5 km pakken we de (elektrische) fiets tenzij de Burger dat fysiek niet meer kan. Bedrijven stimuleren het gebruik van OV en fiets(-plan) voor hun werknemers	22 % van de huishoudens in NL heeft een 2 ^e auto; als we daarmee stoppen betekent dit voor onze gemeente 4.840 auto's minder in de straten; meer ruimte voor kinderen en minder CO2-uitstoot (productie van auto's). Er wordt € 2.420.000, - aan begrote inkomsten (2027) gerealiseerd bij ongewijzigd aantal 2 ^e auto's
<p>5. Wonen – spullen: De gemeente gaat voorlichting geven over de CO2-impact van het kopen van (te veel) "spullen" zoals kleding maar ook huishoudelijke artikelen; tegelijk gaat zij actief het "aan huis bezorgen" terugdringen door verkeersmaatregelen (autoluw) en burgers stimuleren om de pakketjes af te halen bij een distributiepunt</p>	De burger gaat 1/3 minder kleding kopen per jaar Uit onderzoek is gebleken dat wij als consument 46 kledingstukken per jaar kopen waarvan 1/3 niet gedragen wordt.	Door 33,3 % minder kledingstukken te kopen per jaar stoten we 4.620.000 kg minder CO2 uit in de gemeente, te vergelijken met 9.240 voetbalvelden vol met bomen
<p>6. Wonen – energieverbruik: Om de CO2-uitstoot te verminderen gaat de gemeente Rheden in de periode 2023-2027 burgers actief benaderen en financieel stimuleren om minder energie te gaan verbruiken; door een lager jaarverbruik t.o.v. ijk-jaar 2022</p>	Als Burgers zetten wij de verwarming structureel 1,5 graad lager vanaf 2023 t.o.v. 2022 met een maximum van 18 graden. Bedrijven passen de verwarming < 2 en > koeling 2 graden aan vanaf 2023	Bij 21.287 woningen in de gemeente Rheden scheelt dat een uitstoot van 5.321.750 kg CO2 per jaar; dat is 15.965 m3 smeltend poolijs